

Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Малопольський державний університет імені Вітольда Пілецького в Освенцімі
Університет прикладних наук в м. Ельблонг
Пряшівський університет
Волинський національний університет ім. Лесі Українки

Становлення особистості: персоногенетичний контекст

Збірник тез доповідей

III Міжнародної науково-практичної конференції

Україна, Мукачево 23-24 квітня 2025 р.

УДК 159.923.2:159.922(043.2)

*Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету (Протокол № 3 від 23.05.2025 р.)*

C11

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції, 23-24 квітня 2025р., м. Мукачево / ред. кол. Л. І. Капітан (гол. ред.) та ін. Мукачево: Вид-во МДУ, 2025. 157 с.

Редакційна колегія:

Капітан Л. І. – д. істор. н., професор (голова); Туріс І. Ю. – к. філол. н., доцент;
Корнієнко І. О. – д. психол. н., професор; Щербан Т.Д. – д. психол. н., професор; Брецько
І. І. – к. психолог. н., доцент; Воронова О. Ю. – к. психолог. н., доцент.

СЕКЦІЯ 2
САМОЗДІЙСНЕННЯ ОСОБИСТОСТІ В РЕАЛІЯХ
СУЧАСНОСТІ

УДК [159.9:364-787.522-057.87:005.59]:355.01(043.2)

ЄВГЕНІЙ БАРАН
здобувач вищої освіти
Мукачівський державний університет
ТАІСА ЯМЧУК
кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології
Мукачівський державний університет
МАРІАННА ДОЛИНАЙ
здобувачка вищої освіти
Мукачівський державний університет

РЕЗИЛЬЄТНІСТЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Резильєтність студентського колективу в умовах війни є важливим аспектом дослідження в контексті психології, педагогіки та соціології. Війна впливає на всі сфери життя, і освіта не є виключенням. Студенти, які перебувають у зонах активних бойових дій або змушені адаптуватися до нових реалій через еміграцію або внутрішнє переміщення, стикаються з численними викликами. Це включає стресові ситуації, втрату звичних умов навчання, розлади ментального здоров'я, а також необхідність швидкої адаптації до змінених соціальних умов. Однак, попри труднощі, студенти можуть проявляти високу стійкість завдяки різним захисним механізмам, таким як підтримка з боку близьких, університетських установ, а також власна внутрішня мотивація і здатність до адаптації.

Резильєтність у цьому контексті визначається не лише як стійкість до стресових ситуацій, але й як здатність відновлюватися, знаходити нові шляхи для вирішення проблем і зберігати психічне здоров'я в умовах, що змінюються. Важливою є роль соціальної підтримки та інтеграції, що сприяють формуванню колективної стійкості. Проблематика, що потребує подальшого дослідження, включає вивчення специфіки резильєтності студентських колективів в умовах війни, впливу різних форм підтримки на здатність студентів адаптуватися, а також фактори, які сприяють або, навпаки, перешкоджають розвитку цієї стійкості.

Значна кількість дослідників вивчали цю тему та виділяли різні погляди щодо неї. Наприклад, А. Abuejheisheh *et al.* (2024) фокусувались на впливі війни, яка розпочалася 7 жовтня 2023 року в Палестині, на студентів медичних спеціальностей університету Аль-Кудс. Вони аналізували рівень тривоги, депресії, стресу та резильєтності серед студентів, виявляючи, як конфлікт підвищує рівень стресу та тривоги, але також вказували на важливу роль резильєтності як захисного фактору, що допомагає зберігати психічне здоров'я. Зокрема, дослідники G. Abulfaraj *et al.* (2024) у своєму систематичному огляді досліджували вплив втручань, спрямованих на підвищення резильєтності студентів, на їх психічне здоров'я та благополуччя.

Автори звертали увагу на різноманітні стратегії підтримки студентів, що використовуються в умовах кризових ситуацій, таких як війна чи пандемія, та визначають ефективність таких втручань у зменшенні стресу та тривоги. Е. Аріо (2022) вивчав резильєнтність серед дітей, під час війни в північному Уганді. Дослідження акцентувало на важливості психосоціальної підтримки та допомоги, яку необхідно надавати дітям, що пережили насильство, для розвитку їхньої психічної стійкості. Здійснили бібліометричний аналіз досліджень щодо освітньої резильєнтності в умовах збройних конфліктів А. Artyukhov (2024). Вони вивчали тенденції в академічних дослідженнях щодо стійкості студентів, зокрема в умовах війни, і виділяють ключові стратегії підтримки. А. Awais *et al.* (2023) розробили модель, що поєднує підтримку з боку університетів, вимоги до навчання та стратегії розвитку резильєнтності студентів під час кризових ситуацій, зокрема війни

Асиметричний вплив війни на соціальні групи потребує особливої уваги при формулюванні політики розвитку резильєнтності. G. Celi *et al.* (2022) вивчали асиметричний вплив війни на різні соціальні групи, особливо у контексті ЄС, підкреслюючи важливість розвитку стійкості на рівні урядів та освітніх інституцій Н. Egan *et al.* (2021) досліджували вплив майндфулнесу та самоспівчуття на резильєнтність студентів, підкреслюючи роль цих практик у підвищенні психічного благополуччя та академічних досягнень. Резильєнтність серед української молоді є ключовим аспектом для їхнього психічного здоров'я під час війни. F. Giordano *et al.* (2024) дослідили розвиток резильєнтності серед української молоді під час війни, акцентуючи на важливості соціальної підтримки в групах однолітків для допомоги молодим людям долати стрес і травматичний досвід війни.

Дослідження резильєнтності студентів в умовах війни залишають деякі важливі аспекти недостатньо вивченими. Не розглядається вплив соціальної підтримки з боку однолітків або громади на розвиток резильєнтності у студентів, які стикаються з психоемоційними труднощами через конфлікт. Цей аспект може бути вирішальним для студентів, адже соціальні мережі здатні суттєво сприяти їх відновленню. Вивчення ефективності психологічних інтервенцій часто не враховує культурні та соціальні відмінності серед студентів з різних регіонів. Урахування цих факторів могло б допомогти адаптувати стратегії до конкретних груп і підвищити їх ефективність в умовах війни. Є також недостатньо досліджень щодо використання новітніх технологій, таких як онлайн-платформи та мобільні додатки, для підтримки студентів. Ці прогалини вимагають подальших досліджень, зокрема щодо ефективності різних стратегій розвитку резильєнтності, з урахуванням соціальних, культурних та технологічних аспектів.

Література:

1. Abuejheisheh A. J., Haddad R. H., Daghameen F. M., et al. (2024). Anxiety, depression, stress, and resilience among undergraduate nursing students at Al-Quds University: The impact of war started on October 7 in Palestine. BMC Nursing, 23. URL: <https://bmcnurs.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12912-024-02442-6#citeas>.
2. Baizhumanova B., Berdibayeva S., Arzymbetova S., Garber A., Duanayeva S., Kulzhabayeva L. May 22). Role of stress and resilience in the psychological health of students studying abroad. *The Open*

УДК 004-042.72:159.942:616.891.6-053.6(043.2)

БЕАТА БАРЧІ

кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології

Мукачівський державний університет

ЕЛЬВІРА ГАЛУЩАК

здобувачка вищої освіти

Мукачівський державний університет

ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНІСТЬ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ТРИВОЖНОСТІ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

У сучасному інформаційному суспільстві інтернет став невід'ємною частиною життя підлітків, пропонуючи широкий спектр можливостей для навчання, спілкування та розваг. Однак, поряд із позитивними аспектами, зростає і кількість випадків інтернет-залежної поведінки, яка особливо гостро проявляється у підлітковому віці, періоді інтенсивного психоемоційного розвитку та становлення особистості.

Особливе занепокоєння викликає те, що надмірне перебування в онлайн-середовищі корелює з підвищенням рівня тривожності у підлітків, що негативно впливає на їхню емоційну стабільність, міжособистісні стосунки та успішність у навчанні. Дослідження даного взаємозв'язку є надзвичайно актуальним з огляду на потребу вчасної діагностики та профілактики як інтернет-залежності, так і тривожних розладів серед молоді.

Аналіз сучасних українських емпіричних досліджень Н. Пов'якель, Л.Прокопенка, Т.Круть Є.Калюжна, С.Гайдаєнко свідчить про наявність статистично значущого зв'язку між високим рівнем тривожності у підлітків та схильністю до інтернет-залежної поведінки [3]. Зокрема, встановлено, що підлітки з підвищеним рівнем ситуативної та особистісної тривожності частіше використовують інтернет як засіб уникнення реальних соціальних взаємодій та емоційного напруження [1].

Проблема інтернет-залежності вперше була піднята у дослідженнях американської вченої Кімберлі Янг [5], яка визначила її як комплекс поведінкових і контрольних порушень, що охоплюють різні аспекти надмірного використання мережі. Інтернет-залежність проявляється у формі нав'язливої потреби постійно користуватись інтернетом, що супроводжується соціальною дезадаптацією та вираженими психоемоційними порушеннями [1].

Інтернет-залежність несе серйозну загрозу психічному здоров'ю особистості, оскільки викликає стрес, емоційний дистрес та негативно впливає на соціальну, психологічну й економічну сфери життя людини [2]. Тривожні підлітки більше

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>